

KONU ANLATIMI

BETİMLEME (Tasvir)

◆ Betimleme veya tasvir, kelimelerle resim çizme sanatıdır. Betimlemede amaç, anlatılan varlık ya da nesneyi okuyucunun hayalinde canlandırabilmesini sağlamaktır.

Betimleme yapılırken anlatılan varlık ya da nesnenin tüm özellikleri görme, işitme, dokunma, tatma, koklama duyuları yardımıyla ayrıntılı bir biçimde okuyucuya aktarılır.

Betimlemeler genelde ikiye ayrılır onlar;

A) İNSAN BETİMLEMESİ:

İnsanların ayrıntılı bir şekilde, özelliklerinin anlatılması ile oluşturulur. İnsan betimlerinin diğer adı portredir.

1. İç (ruhsal) betimleme

İnsanların gözle görülmeyen; sevecenlik, sevimlilik, çalışkanlık, karamsarlık, fesatlık, iyi kalplilik, kıskançlık gibi özelliklerinin anlatılmasına iç (ruhsal) betimleme denir.

2. Dış (fiziksel) betimleme

Kişilerin gözle görülen; boyu, kilosu, saç, kıyafeti, ayakkabıları gibi özelliklerinin ayrıntılı olarak anlatılmasına Dış Tasvir denir.

Örnek:

◆ Ahmet, beş yaşlarında, sevimli, ele avuca sığmaz bir çocuk. Yaşıtları arasında boyuyla fark edilen Ahmet, siyah ve öne taranmış saçlarıyla sevimli görünür. Kalın çerçeveli siyah gözlüğünün altında incecik çilleri var.

B) DOĞA BETİMLEMESİ:

Eşya, mekân, görünüş ve manzaraların anlatımına doğa betimlemesi denilir. Duyular yoluyla görüntüler yazıya aktarılır.

Örnek:

◆ Geniş bir bahçeye açılıyor kapı, ortada eve kadar devam eden taşlarla örülmüş bir yol, sağ ve sol tarafta bodur çalılıklar var. Evin önündeki sandalye yıllara inat ayakta duruyor gibi ama bakımsızlıktan her tarafı kurt deliği olmuş. Bacakları arasına örümcekler yuva yapmış. Eve daha da yaklaşıncı el yapımı oymacılık sanatının bir şaheseri olan kapıyla karşılaşıyorsunuz.

ALİŞTIRMA

Aşağıdaki metinlerde yer alan betimlemeleri bularak altlarına insan betimlemesi ve doğa betimlemesi olarak yazınız.

Mağaranın içi uzun bir dehlize benzer, etrafta birtakım acayip şeyler varmış gibi görünür, tepeden damlayan su ile yer daima ıslak olurdu.

Dağlar bazı yerlerde denize çok sokulur; kayalık ve az girintili çıkıntılı bir kıyı üzerinde dikine inerler.

Sami Bey, nitelikli kitapları seçen, çoğunu okuyan zarif bir kitap tutkunu, kitabevini orta yaşlı bilge bir beyefendi olan yeğeniyle birlikte yönetiyor.

Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir genç, fenerin aydınlattığı alını, ter damlalarıyla kaplıydı. Parmakları sazının sapı üzerinde süratle aşağı yukarı kayıyordu.

Bu küçük yerleşim merkezindeki tüm caddeler, merkezinde hükümet konağının bulunduğu meydana çıkıyordu. Konak en azından yüz yıllıktı.

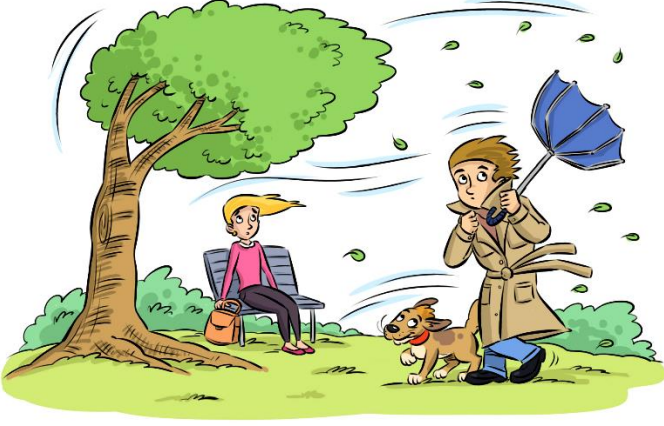
Kış ayları bitti. Köyün üzerini örten kara bulutlar gitmiş, yerini masmavi gökyüzüne bırakmıştı. Yılan gibi kıvrıla kıvrıla akan derenin suları coşmuştu.

Saygı duruşu için ayağa kalktığım anda daha net gördüm karşımda duran posterden canlıymışçasına parlayan mavi gözleri. Çakmak çakmak bakarken hafif bir tebessüm vardı yanaklarında.

Şişman, çarpık bacaklı, uçları aşağı doğru kıvrık bıyıklı, avuçları nasır bağlamış bir adamdı. Su rengindeki gözlerinde düşünceli bir ifade vardı

ETKİNLİK

Aşağıdaki resimde gördüklerinizi betimleyiniz.

.....

.....

.....

.....

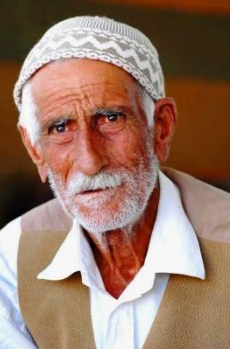
.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki kişinin fiziksel ve ruhsal betimlemesini yapınız.

Fiziksel Betimleme:

.....

.....

.....

.....

.....

Ruhsal Betimleme:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TEST

1. Konuşurken de kendine pek güvenir, fakat karşısındakini hemen hiç dinlemez. Ona sözlerini tekrar ettirir.

Yukarıdaki betimleme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fiziksel insan betimlemesi. B) Doğa betimlemesi.
C) Ruhsal insan betimlemesi. D) Eşya betimlemesi.

2. Aşağıdakilerden hangisi bir eşya betimlemesidir?

- A) Tüm odalar giriş hole kapıyla bağlıydı. Holün sonunda çatıya çıkan bir merdiven bulunuyordu.
B) Yaramazlığıyla mahallede ün salmıştı, bir olay olsa önce onu bulurlar ve yapıp yapmadığını sorarlar.
C) Sehpanın üzerindeki vazo ayrı bir hava katıyor odaya. Üzerindeki işlemeler geleneksel motiflerimiz. Alt kısmı şişkince ama yukarıya doğru inceliyor.
D) İnce bıyıklı ve kirli sakallı bir adam. Atkısı yakasından aşağıya sarkmış ve dağınık bir görüntüsü var. Aceleyle geldiği her halinden belli oluyor.

3. Aklar düşmüş sakalı düzgün bir şekilde çevrilmiş ve tatlı bir ihtiyarlık görüntüsü vermişti. Başındaki takkeden kel olup olmadığını anlayamazdınız. Alnındaki kırışıklıklar yaşlılığının derin izleriydi.

Yukarıdaki betimleme hangi tür betimlemedir?

- A) Fiziksel insan betimlemesi. B) Doğa betimlemesi.
C) Ruhsal insan betimlemesi. D) Eşya betimlemesi.

4. Aşağıdakilerden hangisinde betimleme yoktur?

- A) Selim bakkaldan iki kilo soğan ve patates alacaktı ama sakız almak için biraz para artıyordu.
B) Çam ağaçları yaylaların süsüdür. Saçaklı dalları ve gökyüzüne uzanan sivri ucuyla yaz kış yem yeşildir.
C) Huysuz davranışları yüzünden kimsenin konuşmadığı, sessiz ve dalgın bir ihtiyardı.
D) Duvar kağıdının üzerinden kar deseni vardı. Sehpa bu duvarın hemen önünde duruyordu.

5. Denizin en ucunda gökyüzü açık mavi rengeyle ayırt ediliyordu. Bu ufuk çizgisinin sağında adanın en uç noktası gölge halinde görünüyordu.

Yukarıdaki betimleme aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

- A) Eşya betimlemesi. B) Mekân betimlemesi.
C) Manzara betimlemesi. D) İnsan betimlemesi.